VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY

Laikas ruoštis tautinėms ar savo laikraščio naudai pramogoms. Tik rimtai pasiruošus darbui galima tikėtis gerų pasėkų.

LII. METAI. 263 (554) N. Telephone: EVergreen 7-7840 BROOKLYN, NEW YORK, KETVIRTADIENIS, 1938 M., LAPKRITIS-NOVEMBER 17 D. KAINA 3 CENTAI

NEW YORK PUBLIC LIBRARY 1938

New York Public Library 470 Fifth Ave.

ŠIANDIEN

Socializmo bankrotas
Blogos metodos...
Reikalauja dolerių

S. E. VITAITIS

Pereitą savaitę įvykusiuose rinkimuose baigėsi visišku bankrotu socializmas New Yorko valstybėje. Kuomet bet kurios politiškos partijos kandidatas gubernatoriaus urėdui nesurenka nė 50,000 balsų, tokia partija New Yorko valstybėje netenka teisių statyti kandidatus valdiškiems rinkimams.

Pereituose rinkimuose socialistų kandidatas Norman Thomas surinko tik apie 23,000 balsų. Taigi socialistai, kaipo politiška partija, neteko teisių New Yorko valstybėje. Socialistai prašosi, kad jų likučius priimtų Amerikos darbo partija.

Du metai atgal komunistų kandidatas Robert Minor nesurinko reikalingo skaičiaus balsų ir komunistų partija neteko teisių kandidatus statyti valdiškiems rinkimams.

Vadinasi, radikalio sparno pusbroliai visiškai subankrūtavo New Yorko valstybėje. Komunistams ir socialistams dar šiek tiek sekasi tik ateivius mulkinti. Amerikonų tarpe šioms politinėms ideologijoms vietos nėra.

Laikas būtų ir Amerikos lietuvių visuomenei bendram komunistų-socialistų frontui atsukti nugarą. Lietuvių visuomenė yra pakankamai kultūringa ir turėtų suprasti, kad raudonųjų bendras frontas ją nesąžiningai mulkina ir išnaudoja.

Turime pakankamai svarbių tautiniai kultūrinių darbų. Dirbkime lietuviškus darbus, vietoje tarnavimo raudonųjų anti-lietuviškoms užmačioms. Jau atvejų atvejais įrodyta, kad raudonųjų bendram frontui svarbu tik Lietuvą niekinti, Amerikos lietuvių tautinį gyvenimą ardyti ir dolerius iš visuomenės vilioti.

Chicagos lietuvių komunistų organas rūsčiai bara Tėvynės redaktorių už naudojimą "blogų metodų" SLA viršininkų mokymui. Esą:

"Jei norima įtikinti narius, kad nuo dabar bus labai gerai pastatyta SLA finansai, tai geras tikslas, bet blogos metodos jo pasiekimui naudojama. Juk dauguma SLA Pildomosios Tarybos yra socialistai ar socialistuojanti žmonės. Tokiu rašymu jie paniekinami, žeminami narių akyse. O nauda iš to yra tautininkams, fašistams".

Vadinasi, komunistų laikraštis užtaria "skriaudžiamus" socialistus, kurie tarnauja komunistams bendrame fronte. Bet tautininkams nei šilta, nei šalta dėl to, kad SLA organo redaktorius socialistus parodo blogais tautinės organizacijos šeimininkais. Tuo gali džiaugtis tik SLA nariai, kurie galės padaryti tinkamas išvadas SLA viršininkų rinkimams atėjus.

Brooklyno komunistų laikraštis savo davatkoms patiekia sekantį įsakymą:

"Į talką ir į darbą, draugai! Šiuo tarpu nėra svarbesnio darbo, kaip ieškojimas dienraščiams naujų skaitytojų... Skaitytojų prenumeratos yra didysis dienraščio gyvybės šaltinis".

Matyt komunistų dienraščiams atėjo dolerių badas. Tas parodo, kad jų vajai naujiems skaitytojams gauti prastai eina. Žinoma, negalima komunistų dienraščius kaltinti, kad jie "didžiojo gyvybės šaltinio" — dolerių ieško.

Bet komunistai nešidrovi visokias nesąmones skelbti apie mūsų dienraštį ir kitus tautinius laikraščius, kuomet mes naujų skaitytojų ieškome ir tautinės spaudos platinimo svarbą nurodome. Mes nenorime tuo pačiu komunistams atsimokėti. Čia primenu tik patį faktą, kad komunistų dienraščiams doleriai lygiai brangūs ir reikalingi, kaip ir visiems kitiems Amerikos lietuvių laikraščiams.

PRANCŪZIJOS VOKIETIJOS NEPUOLIMO SUTARTIES PLANAS PARUOŠTAS

Duoda Vokietijai laisvas rankas Rytinėj Europoj

PARYŽIUS. — Prancūzija pasiruošusi pasiūlyti kancleriui Adolfui Hitleriui nuolaidų, suteikianti Vokietijai laisvas rankas rytinėje Europoje.

Už tai Prancūzija reikalauja, kad Vokietija garantuotų jai Reino krašto saugumą.

Tikimasi, kad sutartis bus panaši į tą, kurią pasirašė Hitleris ir Anglijos ministeris pirmininkas Neville Chamberlainas Munchene, kad Vokietija ir Anglija niekuomet viena kitos nepuls.

Sekant tuo, Prancūzijos-Vokietijos sutartis yra sekanti:

1. Jeigu Europoje dar kartą iškiltų panašus krizis, kaip Čekoslovakų-Sudetų, Prancūzija turi savo reikalavimus išrišti konferencijoje, kaip kad buvo Munchene.
2. Sulig ši sutartimi Vokietija yra laisva vesti savo užsienių politiką rytinėje Europoje nesikišant kitoms valstybėms ir nelaukiant jokios bėdos jos vakariniame fronte už ką ji pasižada nepulti Prancūzijos ginklu ar propoganda.

Prancūzija yra pasiruošusi dabar eiti tokiais keliais, kokiais ji vaikščiojo kartu su Anglija sueidama su ja į glaudžius santykius. Vadinasi "Vakarų fronte viskas ramu"...

Nederlandija priims dalį žydų

HAGA. — Nederlandijos premjeras Hendryk Colijn padarė pranešimą parlamentui, kad vyriausybė ruošia stovyklas "keliems tūkstančiams" žydų, Vokietijos pabėgėlių. Premjeras pareiškė, kad žydų vaikai laisvai įeina į Nederlandiją. Ši stovykla bus baigta už kelių dienų ir joje bus apgyvendinti žydai.

Sudetų firmos per Vokietiją užsisako prekių Lietuvoje

PRAHA. — Sudetų kraštui esant prie Čekoslovakijos, Lietuvos stambiosios firmos turėjo tamprius santykius su tenykštėmis firmomis. Pasidarius įtemptai tarptautinei padėčiai, tie santykiai buvo nutrūkę. Dabar Sudetijai pasidarius Vokietijos teritorijos dalim, iš tenykščių firmų Lietuvoj gauti prekių užsakymai. Iš Lietuvos reikalaujama kiaušinių, mėsos, sviesto ir kitų prekių.

IMREDY REORGANIZUOJA KABINETĄ

BUDAPEŠTAS. — Sąryšyje su gautais 4,875 kvadratinių mylių naujos Čekoslovakijos teritorijos, Vengrijos kabinetas reorganizuojasi. Buvęs ministerių kabinetas su Bela Imredy rezignavo. Vengrijos regentas Nicholas Horthy paskyrė M. Imredy sudaryti naująjį ministerių kabinetą. Tikimasi, kad į naująjį ministerių kabinetą įeis keturi nauji ministeriai.

CUMMINGS PASITRAUKIA IŠ KABINETO

WASHINGTONAS. — Prezidentas Rooseveltas pranešė, kad Homer Cummings, ilgametis teisingumo ministeris pasitraukia iš kabineto narių tarpo sausio mėnesyje.

Homer Cummings buvo ilgus metus centralinio demokratų komiteto pirmininku. Jo vietą kabinete užims Robert H. Jackson iki šiol buvęs žymus valdininkas Washingtone.

NACIAI REIKALAUJA APMOKĖTI APDRAUDAS

LONDONAS. — Vokietijos žydų daugiausiai savo turtą buvo apdraudę Anglijos apdraudos kompanijose. Kada per paskutines kelias dienas Vokietijoje siautė teroras, kurio metu daug žydų privačio turto buvo sunaikinta, Vokietijos naciai pareikalavo Anglijos apdraudos kompanijų, kad jos už sugadintą turtą apmokėtų Vokietijos vyriausybei.

Kuo šis ginčas baigsis nežinia, nes vienam apdraudus ir jam gyvam esant jis pats turi gauti apdraudą, bet ne trečioji pusė ir dar vyriausybė tos šalies, kurioje tas turtas buvo.

KARALIUS ATSAKĖ Į POPIEŽIAUS LAIŠKĄ

VATIKANAS. — Italijos karalius Emanuelis atsakė į popiežiaus Pijaus XI pasiųstą jam laišką, kuriame popiežius protestuoja prieš naujai išleistą vedybų įstatymą. Laiške karalius pareiškė, kad "Mes žiūrėsime, kad šis klausimas būtų tinkamai išdiskusuotas pirmnei jis įsigalės".

Siuvėjai ir kurpiai turi labai daug darbo

KLAIPĖDA. — Šiuo metu Klaipėdos siuvėjai ir kurpiai turi nepaprastai daug darbo. Daug ypač vokiško jaunimo yra užsakę vienodus aulinius batus ir specialius kostiumus. Siuvėjai pasakoja, kad jie neatsimena, kada tiek daug būtų buvę darbo.

Įdomus 115 metų senukas

PANEVĖŽYS. — Panevėžio apskr., Bučiūnų kaime, gyvena Benys Dumša. Tai 115 metų senelis, bet gana gerai girdi ir gerai mato. Jis atsimena baudžiavos laikus ir daug ką apie juos papasakoja. Be to, moka padainuoti nemaža retų senoviškų dainų. B. Dumša jaučiasi dar gana sveikas ir stiprus.

Garbė nežinomam. — Generolas John J. Pershing, prieš dvidešimt metų vedęs Amerikos kariuomenę didžiajame kare, paliaubų dienoje padeda vainiką prie nežinomo kareivio kapo, kuris žuvo didžiajame kare. Pershingas yra 78 metų amžiaus.

SUKILĖLIAI KELIASI PER EBRO UPĘ

HENDAYE. — Ispanijos sukilėliai prie Irun, praneša, kad generolo Franko kariuomenės dalys atstūmė lojalistus atgal už Ebro upės, žiemių-rytų Ispanijoje, paimdamos į savo rankas du svarbius miestus: Asco ir Felix ir dominavimą Ribarroja aukštumų vakarinėje dalyje.

Sukilėliai praneša, kad jie pralaužė paskutines lojalistų pozicijas vakariniame Ebro upės krante paimant Asco miestą, dvylika mylių į žiemius nuo Gandesa. Paėmus šį miestą jie pasuko tris mylias į žiemius ir paėmė Feliz miestą.

Lietuvos prekybiniai pasitarimai su Vokietija

KAUNAS. — Užsienių Reikalų Ministerijos Ekonominio Departamento direktorius Norkaitis, šiomis dienomis sugrįžęs iš Berlyno, kur dalyvavo prekybiniuose pasitarimuose tarp Lietuvos ir Vokietijos, VDV spaudos atstovą painformavo apie tuos pasitarimus. Jis pareiškė, kad spalių 24—27 d. Berlyne įvyko tarp lietuvių ir vokiečių komisijų, numatytų Lietuvos Vokietijos prekybos sutartyje, pasitarimai, kuriuose buvo paleistas prie Vokietijos prijungtas Sudetų kraštas ir aptarti eiliniai klausimai. Dėl tolimesnės prekybos su sudetais, kurie dabar yra vokiečių muitų sienose ir kuriems veikia Lietuvos Vokietijos prekybos sutartis, sustarta, kad tos sutarties muitų prekybos ir atsiskaitymo nuostatai šiam kraštui pradės veikti nuo lapkričio 1 dienos.

STATYBA KLAIPĖDOJE NESTOJA

KLAIPĖDA. — Ilgas ir šiltas ruduo yra itin palankus statybai Klaipėdoje. Ji vykdoma beveik tuo pačiu tempu kaip ir vasarą. Daug kur baigiami įrengti vasarą pradėti statyti namai, o nemaža taip pat ir naujų dar pradedama statyti. Šiais metais bus pradėti statyti ir didesni pastatai, kaip Klaipėdos Prekybos Institutas ir kt.

MILITARIS PLANAS PRIEŠ SOVIETUS

MASKVA. — Journal de Moscou, laikraštis išeinantis prancūzų kalba, dažnai smulkiai nagrinėja Sovietų Rusijos užsienių politikos klausimus. Viename iš savo paskutinių numetų laikraščio editoriale rašoma, kad Italija, Vokietija, ir Japonija yra padariusios sutartį prieš Rusiją.

Toliaus laikraštis pareiškia, kad Italija mažai ką gali pakenkti Rusijai, bet Viduržemio jūroje ji galinti daug pakenkti Anglijai jei ji turėtų konfliktą su Japonija.

PRAŽYDO ALYVOS IR PRINOKO ANTROS AVIETĖS

KĖDAINIAI. — Ariogala, Kėdainių apskr., dėl šilto rudens šioje apylinkėje gamta parodė stebėtinų dalykų. Šio miestelio gyv. Jono Žilinsko sodyboje alyvų krūmai išleido antrus lapus ir antrą kartą alyvos pasipuošė gražiais mėlynais žiedais. Ariogalos seniūno sode pražydo ir prisirpo gražios raudonos aviečių uogos. Kai kuriose vietose žydi ir krauna uogas braškės. Šiuo reiškiniu žmonės stebisi ir pranašauja ilga ir šiltą rudenį.

Nerimstantieji dvarininkai pas ministerį pirmininką

KAUNAS. — Pravedus žemės reformą Lietuvoje, pasiliko daug nepatenkintų dvarininkų, kurie pas kiekvieną naujai paskirtąjį žemės ūkio ministerį vis lankosi su prašymais be skundais. Tie patys dvarininkai lankėsi pas Aleksą, Putvinskį, Tūbelį, o dabar jie lankosi pas ministerį pirmininką ir žemės ūkio ministerį V. Mironą.

GAUS DARBO DAUG DARBININKŲ

KAUNAS. — Viena Klaipėdos firma jau baigia statyti Villiampolėje didelį geležies dirbinių fabriką, kuris pradės darbą tuojau po naujų metų. Sakytame fabrike nemažas skaičius darbininkų gaus darbo.

AŠTRI ROOSEVELTO KALBA PRIEŠ VOKIETIJOS ŽYDUS

Nenori tikėti, kad 20 amžiuje dėlių tokių dalykų

WASHINGTONAS. — Prezidentas Rooseveltas vakar, kalbėdamas į spaudos atstovus, pasakė vieną iš savo kalbų, kokios jis iki šiol dar niekados nebuvo pasakęs, griežtai neigdamas Vokietijos vyriausybę už persekiojamus žydus. Šių paskutinių kelių dienų įvykiai Vokietijoje, privertė prezidentą Rooseveltą pareikšti savo nuomonę šiuo klausimu.

Pranešime, kurį jis paruošė spaudos atstovams jis pirmą kartą vartojo tokią aštrią kalbą, kalbėdamas apie įvykius kitoje valstybėje ir neigdamas žingsnius tos valstybės — su kuria Amerika iki šiol turėjusi draugiškus santykius.

"Aš pats baimingai tikiu, kad toki dalykai gali būti daromi dvidešimtame amžiuje", pareiškė prezidentas Rooseveltas.

WILSONAS ŠIANDIEN IŠVAŽIAVO

BERLYNAS. — Išsauktasis Amerikos ambasadorius Berlyne Hugh R. Wilsonas, šiandien išvažiavo laivu Manhattan iš Havre uosto. Jis pakeitė savo planuojamas atsotogas ir skubiai grįžta į Washingtoną, kur padarys pranešimą apie žydų padėtį Vokietijoje.

Lindberghas tikisi apsigyventi Vokietijoj

BERLYNAS. — Vokietijos aviacijos vadovybė ir Amerikos diplomatai Berlyne praneša, kad pulkininkas Lindbreghas yra pasiruošęs persikelti gyventi į Berlyną iš savo gyvenamos vietos Prancūzijoje. Lindbergho žmona ieško kambarių puošniuose Berlyno namuose.

Argentina priims tiktai ūkininkus

BUENOS AIRES. — Neoficialiai pranešama, kad Argentinos vyriausybė yra pasiruošusi priimti tiktais ūkininkus, kure norės įvažiuoti į pietų Ameriką. Vyriausybė pareiškė, kad nežiūrint kokį planą Londonas ruošia pabėgėliams žydams iškraustant juos iš Vokietijos, ji priimsianti tik ūkininkus.

Ataturko duktė paskelbė bado streiką

ISTANBULAS. — Mirusio Turkijos prezidento Kemal Ataturko įdukterintoji duktė, lakūnė Sabiha Queukscke Honoum, viena iš geriausiu Turkijos lakūniu, po prezidento mirties, užsidarius netoli koplyčios, kur jis pašarvotas, paskelbė bado streiką. Ne tik kad ji nevalgo, bet mažai miega ir nieko prie savęs neprisileidžia.

Gydytojai praneša, kad jos sveikatai gresia pavojus.

Dr. Neumanas Berlyne

KLAIPĖDA. — Naujai įkurtos Klaipėdos partijos vadas dr. Neumanas šiomis dienomis partijos reikalais lankėsi Berlyne. Jo naujai įsteigtoji partija vadinasi Memelerdeutescher Kulturverband.

CHAMERLAIN PLANUJA IŠVEŠTI IŠ VOKIETIJOS ŽYDUS

LONDONAS. — Pereitą naktį Anglijos ministeriui pirmininkui Neville Chamberlainui, buvo patiektas konkretus pasiūlymas iškraustymui žydų iš Vokietijos, apgyvendinant juos kitose šalyse, kaip — Amerikoje, Anglijoje ir kitur.

Šis planas buvo svarstomas Amerikos ambasadoriaus Joseph P. Kennedy ir trijų Anglijos ministerių, kurie bandė kaip nors išrišti ir pagerinti Vokietijos žydų padėtį. Šioje konferencijoje dalyvavo Chamberlainas, užsienių reikalų ministeris lordas Halifax'as ir kolonijų bei dominijų ministeris Malcolm MacDonaldas. Šios konferencijos nutarimai smulkmeniškai dar nėra žinomi, bet viena aišku, kad jie tarėsi išgabenti iš Vokietijos visus žydus, kurių bus apie 700 000.

Perkėlimas žydų iš Vokietijos į kitas valstybes ir ten jų apgyvendinimas, kainuos daug pinigų privačiams piliečiams Amerikos ir Anglijos ir kartu vyriausybėms. Žinoma dalį pinigų prisidės ir kitos valstybės. Žydų pervežimas iš Vokietijos į kitas valstybes daugiausia guls ant Amerikos ir Anglijos pečių ir reikalaus didelių finansinių pašalpų pabėgėliams, nes iš Vokietijos jie nieko negali išsivežti. Todėl Anglija, kuri pirmoji iškėlė šį klausimą ir prašo Amerikos kooperacijos apgyvendinimui žydų kitur.

James Rooseveltas metė sekretoriaus darbą

WASHINGTONAS. — Prezidentas Rooseveltas pranešė, kad jo sūnus James rezignavo iš Baltųjų Rūmų sekretoriato, bet tikisi, kad pavasaryje jis sugrįš darban, jei jo sveikata bus sustiprėjusi.

Gydytojai pareikė "Jimmyui", kad jo sveikata gerėja, bet iki pavasario jis turįs pailsėti, pareiškė prezidentas Rooseveltas.

HOLLYWOODAS. — James Rooseveltas rezignavęs iš Baltųjų Rūmų sekretoriato, pranešama, kad, gal gausiąs svarbią vietą judžių industrijoje, kur jis šiuo metu lankosi.

Jaunasis Rooseveltas buvo svečiu Samuel Goldwyno, vieno iš didžiausių judžių industrijos magnatų.

Prezidentas. — Naujasis Turkijos prezidentas paskirtas Ismet Inonu, mirus prezidentui Kemal Ataturk.

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY UNITY
Oldest Lithuanian Newspaper
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 7-7840

Published daily except Sundays and Holidays by
Lithuanian Press Corp., Inc.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879

Advertising rates on application

PRENUMERATA

Brooklyne ir užsieniuose:	
Metams	$7.00
Pusei metų	$3.75
Trims mėnesiams	$2.00
Vienam mėn.	$0.90
Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje	
Metams	$5.00
Pusei metų	$2.75
Trims mėnesiams	$1.65
Vienam mėnesiui	$0.75

Visais reikalais adresuokite:
Lithuanian Press Corporation
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

A. S. Trečiokas — Prezidentas.
J. Smitrus — Vedėjas.
S. E. Vitaitis — Redaktorius

NUMASKUOJA KOMUNISTUS

Komunistinės sklokos organas Naujoji Gadynė puikiai numaskuoja šių dienų komunistų patriotiškumą. Mūsų komunistai šiandien labai smarkiai šūkauja, kad jiems labai rūpi Klaipėdos krašto likimas. Jie net kaltina Lietuvos valstybės vadus, kad jie perdaug nuolaidūs Klaipėdos krašto vokietininkams. Todėl pilnai laiku ir vietoje Naujoji Gadynė komunistams primena jų nusistatymą Klaipėdos klausimu tik 1930 metais. Mūsų kaimynė pacituoja kas buvo rašyta 1930 metų Balse (num. 20), ėjusiam Tilžėje:

"Lietuvos komunistų partija kovoja dėl Klaipėdos krašto *apsispredinmo* teisės su *teise atsiskirti nuo Lietuvos.* Lietuvos komunistų partija... *kartu kovoja dėl Lietuvos ginkluotų jėgų išvedimo iš Klaipėdos krašto, dėl pašalinimo Lietuvos valdininkų iš Klaipėdos krašto,* dėl pilnos teisės vokiečių ir lietuvių kalbos Klaipėdos krašto įstaigose."

Šitos Klaipėdos klausimu programos autorium nėra koks nors vienas komunistų vadas, bet visa Lietuvos komunistų partija. Iki šiol Amerikos lietuviai komunistai šios programos ne tik neatmetė, bet jie pritaria Lietuvos komunistų partijos visokiam nusistatymui, jie atvirai savo spaudoje paskelbė jos siekiamus tikslus, kurių svarbiausiu yra įsteigti komunistų diktatūrą Lietuvoje.

Pagaliau žymiausias Lietuvos komunistų partijos vadas, velionis Vincas Kapsukas-Mickevičius, tų pačių metų Balso 23 numeryje pasisako dar drąsiau ir griežčiau už leidimą vokietininkams atplėšti Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos. Jis smerkia Lietuvos buržuaziją ir socialfašistus už "Klaipėdos krašto lietuvinimą ir lietuvišką jo kolonizavimą." Tarpe kita Kapsukas rašė:

"Panašiai elgiasi ir kitų šalių socialdemokratų partijos. Jos senai nustojo buvę darbininkų klasės partijomis, o liko socialfašistų buržuazinėm partijom. Jos liko ištikimais šunimis savo krašto buržuazijos ir visiškai suaugo su buržuazija ir buržuazine valstybe... Darbininkai turi stot už teisę Klaipėdos krašto gyventojams laisvai apsispręsti ir atsiskirti nuo Lietuvos, jei jie to panorės."

Tokis komunistų nusistatymas Klaipėdos krašto klausimu buvo dar taip neseniai, kaip 1930 m. Be jokio viešo atsisakymo nuo tokio savo nusistatymo, staiga komunistai pasidarė ir patriotais, ir susidėjo net su "ištikimais buržuazijos šunimis" bendram veikimui. Vadinasi, ką vakar apspiaudė, tą šiandien komunistai garbina ir laižo.

Todėl pilnai teisinga išvada, jog negalima tikėt, kad dabartinis komunistų pasisakymas už Lietuvos čielybę ir jos nepriklausomybę yra nuoširdus.

SPAUDOS APŽVALGA

Labdarių Sąjunga

Draugas cituoja ALRK Labdarių sąjungos centro komiteto posėdį, kuriame iškelta, kiek turto sąjunga turinti. Sako: "turi pilnai išmokėtą 141 akro dydžio žemės ūkį ir šv. Kryžiaus ligoninę Chicagoje, su 10 akrų žemės." Ligoninė turinti skolos, bet skola mažinama. Sąjungos 19-tas seimas įvyksiąs W. Pullman, Ill. Sąjungos valdyba ruošiasi išleisti organizacijos istoriją ir tam tikslui telkia iš skyrių medžiagą. Yra nutarta greta ligoninės statyti ir seneliams prieglaudą, tačiau, kai kurie mano, prieglauda geriau tiktų ūkyje.

Lenktyniuoja su Mussolini

Lietuvių komitetas Gelbėti Ispanijos Demokratiją praneša, kad rugsėjo mėn. Mussolini Ispanijon pasiuntęs 16 laivų ir 4,549 kareivius. Mūsų komitetas spalių mėnesį į tai atsiliepęs pasiųsdamas $325 aukų, iš kurių $100 eis nupirkti maistui ir vaistams, o $225 laivakortėms pargabenti du amerikiečiu kovojusių Ispanijoje.

Apie Ispaniją kalbant, Vilnis praneša ispanų trockininkų teismo išdavas. Kaltinta septyni. Sako, šnipinėję generolui Franko. Reiškia, buvo krašto išdavikai, "šunes". Penki gavo po 11 ar 15 metų kalėjimo. Ispanijos valdžia kovoja prieš Franko. Ispanija karo padėtyje, bet net savo šnipų (trockininkų) nešaudo, kaip Stalinas. Nejau Ispanijos vyriausybės vidaus politika stipresnė ir turi daugiau piliečių, negu Stalino valdžia? Ši kiekvieną priešą sušaudo, o ispanai tik kalėjiman pasodina.

Po Tautininkų Iniciatyvos

VDV pranešimas sako: prieš trejus metus Lietuvos vyriausybė įsteigė 5,000 litų dovanų fondą už geriausius grožinės literatūros kūrinius. Po porą tūkstančių litų duoda ir stambesnės knygų leidyklos. Šios dovanos padarė geros įtakos į literatūros auginimą ir tobulėjimą. Rašytojai pradėjo uoliau ir rūpestingiau veikalus kurti. Iki šiol nebuvo dovanų už meno (paveikslus, statulas, etc.) kūrinius. Pradžią šiemet padarė Valstybės Taupomosios Kasos (bankai), paskirdamos 10,000 litų."

Šiais pavyzdžiais pasekė ir Katalikų Veikimo centras, kuris įkūręs fondą "vien krikščioniškam menui ir literatūrai kurti." Šiais metais bus skirta: 2,000 litų už apysakų (romaną), 1,000 litų už dramą, ir 1,000 litų už platesnio meno kūrinį.

Tokiu būdu, Lietuvos rašytojams akstinų kurti ir veikti nemaža.

Vyt. Širvydas

"BROOKLYNO PADANGĖJE NERAMU"

Rašo J. SAGYS
Amerikos Lietuvių Sąjungos New Yorko skyriaus pirm.

(Tąsa iš pereito num.)

DĖL BANKIETO SPALIŲ 16

Tas bankietas buvo brooklyniečių surengtas iš Lietuvos atvykusiems ir iš Lietuvos sugrįžusiems svečiams pagerbti. Apie tą bankietą kalbėdamas p. Karpius jaučiasi lyg bankietas būtų buvęs paruoštas jam pagerbti, kuriame kiti spaudos atstovai neprivalo dalyvauti. Nors ir gaila p. Karpiaus, bet tas bankietas buvo ne jo garbei, bet jau paminėtų svečių pagerbimui ir kad svečiai į tą bankietą buvo sukviesti su pagerbiamaisiais. Mes kaip rengėjai, prisilaikydami mandagumo ir nuoširdumo, padarėme tą, kas buvo reikalinga vienais ar kitais sumetimais padaryti, ir to klausimo čia negvildensime. Kai dėl kalbų, kurias pasakė bankiete buvę spaudos atstovai, tai tenka nurodyti, kad jie gavo atstakymą į visus tuos klausimus kuriuos savo kalbose kreipdamiesi į svečius iš Lietuvos buvo iškėlę. Visa tai įvyko mandagiai ir gražia forma. Išmintingam žmogui toks dalykas negali kitaip atrodyti, kaip tik nuomonių pasikeitimas. Tuo tarpu tas p. Karpiui nepatinka. Jis jaučiasi užsigavęs, kad jam teko sėdėti prie garbės stalo su kitos linkmės spaudos atstovais. Netikiu, kad tas būtų nepasitenkinimo priežastimi, nes panašus atsitikimas, kada p. Karpiaus sėbrai sėdėjo už vieno stalo su kitokių krypčių spaudos atstovais, jau yra ne kartą buvęs. Ko tada p. Karpius nieko nesakė, o dabar balsą kelia? Ponas Karpiau, daug rimtesnių klausimų yra, kodėl jais nepasidomi?

(Karpiaus pastaba: Ponui Sagiui nereikėtų jaudintis dėl to bankieto, kurį jie rengė tam tikriems svečiams pagerbti. Aš atvykęs į New Yorką ir žinodamas apie tą bankietą, nuėjau pasimatyti su savo pažįstamais brooklyniečiais ir newyorkiečiais; jūs rengdami tą bankietą nežinojot ar aš būsiu New Yorke, taigi negalėjot jo rengti mano pagerbimui. Kodėl tamsta savo šiame rašinyje jau sarmatijiesi pasakyti **ko kios kitų spaudos atstovai** tame bankiete buvo jūsų užkvietęti ir prie garbės stalo pasodinti? Tai buvo abiejų **komunistiškų laikraščių astovai.** Kodėl jūs turėjot tokias "šiltas vietas" savo "Amerikos Lietuvių Sąjungos" širdyse abiem tom komunistiškom srovėm, kad net kvietėt jų atstovus kalbas sakyti, sudarydami jiems progą iškelti savo reikalavimus Lietuvai per svečią iš Lietuvos, kuris ant rytojaus grįžo tėvynėn? Spaudos atstovai visada gali ateiti ir neprašyti, jeigu jie kokiu parengimu įdomaujasi, bet jie nesodinami prie kalbėtojų stalo, jeigu jie nėra tų pačių minčių žmonės, ir nėra jokie pagerbiami svečiai rengimo komiteto, ar organizacijos kuri tą komitetą įgaliojo veikti. Mes žinom, kad iki šiol niekas iš Lietuvos atvykęs niekur nepageidavo, kad į jų pagerbimo vakarienę būtų pakviesti kitų srovių žmonės, o jūs tikrinat, kad jūsų kas nors to prašęs. Tamsta sakai nenori to klausimo nei gvildenti. Tiesa, juk tai gėda. Aš tą pasakiau ten pat laike tos vakarienės, pirmiausia tamstai, paskui kitiems. Žinoma, jūs davėt savo pasiteisinimus, nes matyt turėjot savo kokį nors iš anksto sugalvotą tikslą, juos taip sodindami ir perstatydami pasakyti savo prakalbas. Niekad niekur netaikoma ir nereikalaujama pagerbtuvių bankiete surengtame kam nors, kokių ten "nuomonių pasikeitimų", bet jūs brooklyniečių "200-procentiniai tautininkai" staiga suradot tam reikalą! Niekas toje vakarienėje to netikėjo ir nelaukė, taigi daugelis net raudonavo dėl jūsų pasielgimo. Daugumas ir iš to nedidelio būrio jūsų svečių būtų nedalyvavę, jei būtų žinoję jūsų šposą. Dalis tos vakarienės rengėjų jau viešai pareiškė savo paneigimą tokio jūsų pasielgimo, bet p. Sagys jį gina.

(Gal tas jūsų pasielgimas ir parodo jūsų "Amerikos Lietuvių Sąjungos" tikslus: jungti (nežinia kokiems tikslams) visus ir komunistus, ir sklokininkus, ir parapijonus, tik kovoti su tautininkais, kurie atsisako būti "200-procentiniais". Jeigu kada Karpiaus kokie sėbrai sėdėjo prie kokio nors stalo su "kitokių krypčių" spaudos atstovais tai aš už juos neatsakau. Tokios gal buvo sąlygos. Kas kita buvo jūsų sužiniai paruoštas komunistams išsikalbėjimas, į kurį kiti dalyviai nebūtų niekad ėję, nes mūsų tautinė visuomenė visai nepaiso eiti komunistų kalbų klausyti ten, kur jie patys vieni jas rengia. Jūsų sėbravimas su komunistais pasitvirtino ir tuo, kad sekantį sekmadienį po to jūs figūravot komunistų parengtame vakare, bet į tautininkų vienybiečių parengimus vengiat nueiti).

NUO REDAKCIJOS. — Be p. J. Sagio atsakymo, kurį įdėjome VIENYBĖN kartu su p. Karpiaus paaiškinimais, dar yra prisiuntęs ir p. D. Klinga atsakymą į p. Karpiaus rašinį, seniaus tilpusį VIENYBĖJE. Tačiau p. Klingos polemika labai pikta, kurioje vien puolami bei smerkiami visi, kas tik p. Klingai asmeniškai nepatinka. Liečiamos net kitos draugijos, kurios nieko bendra neturi su p. Karpiaus rašinyje pakeltais klausimais. Pagaliau net inkriminuojami p. Klingai nepatinkami asmenys.

Taigi vietoje kultūringai pasiaiškinti į padarytus asmeninius užmetimus, bandoma viskas užrėkti piktais priekaištais, smarkiais pamokslais ir net inkriminavimu sau nepatinkamų asmenų. Bet gi tokia polemika nei asmeniui, nei mūsų tautinio fronto reikalams patarnauti negali ir iškeltų p. Karpiaus rašinyje klausimų nepaaiškina. Pagaliau, VIENYBĖ negali skelbti inkriminuojančių apkaltinimų p. Klingos asmeniniams priešams, ypač kad tie kaltinimai **yra nepamatuoti ir neteisingi.** Antra, taip inkriminuoti asmenys galį patraukti VIENYBĘ teisman.

Kultūringoms diskusijoms ir pasiaiškinimams į asmeninius užmetimus visuomet galima rasti vietos VIENYBĖJE. Bet tokios rūšies polemikų, kaip aukščiau minėta p. Klingos polemika, VIENYBĖJE talpinti negalime.

LIETUVIŲ KALBOJE LITERATŪRA

Rašo JONAS POŠKUS, Jr.

(Tąsa)

Tas veikalas parodo Daukantą karštai ir giliai mylintį savo kraštą, jo gamtą, praeitį ir žmones. Iš meilės per daug keliantį ne kartą visą kas lietuviška. Jis karštai ir poetiškai vaizduoja senovės Lietuvą ir jos gyvenimą, galinga ir pilna slėpinių buvusi senovėj Lietuvos prigimtis, ypatingai plačios neįžengiamos buvo girios, stiprūs buvę ir tų girių gyventojai. Kiekvieno veide narsybė ir kantrybė žydėjo, o artimo malonė kiekvieno širdyje klestėjo. Jų būdas ir įpročiai ne tik gražiais vaizdais mūsų akims pasirodo, bet ir pagauna mūsų jausmus, versdami ilgėtis senos nesugrąžinamos senovės ir liūdnai su ja lyginti sunykusią dabartį. Apskritai Daukanto "Būdas" turėjo didelės reikšmės—davė gražių senovės vaizdų ir stiprino tėvynės meilę. Daukantas rašė žemaitiškai, uoliai valė savo stilių nuo svetenybių. Tačiau jo raštai sunkoki, sakiniai ilgi ir poetiški.

Daukantas daug rašė, įvairiais vardais pasirašydamas, kad tik pakelti Lietuvos garbę. Svarbiausi jo kūriniai: "Istorija Žemaitiška" ir "Būdas Žemaičių ir Kalnėnų." Jis nekritiškas, bet karštas patriotas ir didelis praeities idealizuotojas.

VYSK. MOTIEJUS VALANČIUS (1801-1875)

Gimė Nasrėnų kaime, Salantų parapijoje, Telšių apskrityje. Jo tėvai buvo laisvi ūkininkai. Mokėsi Žemaičių Kalvarijoje, Varnių kunigų seminarijoje, Vilniaus universitete. Paskui mokėsi Mozyriuje (Guduose), Kražiuose, Vilniaus kunigų akademijoje (vėliau Petrapilyje ir Varnių kunigų seminarijoje. Kražiuose pradėjo rinkti istorinę medžiagą būsimai žemaičių vyskupystei. 1840 metais pakviestas profesoriauti į Vilniaus kunigų akademiją. 1842 metais kartu su akademija ir Valančius persikėlė į Petrapilį, bet ten dė lnesveiko oro negalėjo ilgai gyventi. Buvo perkeltas į Varnių dvasinę seminariją rektoriumi. 1850 metais įšvestas vyskupu ir per 25 metus energingai ir sumaniai valdė savo vyskupystę.

Jis ėmėsi kelti kunigų mokslą ir darbštumą, įvesdamas patikrinamus egzaminus, rekolekcijas, bibliotekas dekanatuose ir ragindamas šiaip į darbą. Blaivino žmones, įvesdamas "Blaivybės Brolijas"; švietė, steigdamas parapijines mokyklas parašydamas žmonėms prieinamų knygučių.

Pradėjo kolportaža iš prūsų, vadinamasis "Mužikų vyskupai."

Svarbiausi jo raštai: "Žemaičių vyskupystė," "Palangos Juzė," "Vaikų knygelė," "Paaugusių žmonių knygelė," "Antano Tretininko pasakojimas" ir t.t.

Ir pats pirmas Valančiaus veikalas "Žemaičių vyskupystė," (1848 m.) jau pasižymi gražia, lengva, paįvairinta vykusiais paties autoriaus ar iš Daukanto imtais naujadariais. Gerai veikalas duoda tikslią žemaičių švietimosi eigą ir literatūrą. Šis veikalas daugiausia plito kunigų ir bajorų tarpe.

Jo raštai pasižymi gryna, gyva kalba, lengvai skaitomi, duoda daug gražių pamokinimų, turi daug etnografinės medžiagos.

Iš kaimiečiams skiriamų pasaulinių raštų "Vaikų knygelė" (1864 m.) autorius pavyzdžiais stengėsi auklėti jaunuomenę. Pirmiausia duoda trumpą pasakojimą, apysakaitės formoje apie dorą ir nedorą vaiką ir gale išveda pamokinimą. "Paaugusių žmonių knygelė" (1868 m.) taip pat vaizdžiais pasakojimais ragino žmones mokytis amatų, nesiduoti išnaudojamiems, netikėti burtais.

"Palangos Juzė", tai gyvas žemaičių vyskupystės atvaizdavimas. Siuvėjas J. Viskanta pasakoja tėvams Palangoje, kelionės po Lietuvą per ketveris metus prietikius. Aplankęs daugybę vietų, jis pasakoja apie jų ypatybes, žmonių papročius, rodo jų apdarus, žaislus ir šiaip gyvenimą, kartoja girdėtas dainas, nupasakoja aukštaičių ir žemaičių rėdą.

"Antano Tretininko pasakojimas," lyg papildo "Palangos Juzės" žinias apie Lietuvą. Čia duoda daug žinių apie piliakalnių padavimus, apie juos ir Lietuvos istorijos pasakojimus.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ—LENKŲ BENDROVĖ KLAIPĖDOJE

Klaipėdos lietuvių spauda praneša, kad ten steigiama lietuvių-lenkų prekybos bendrovė, kurios tikslas bus prekyba su Lenkija. Bendrovė vadinsis "Litpol". Bendrovė pradėsianti veikti, kai bus pasirašyta Lietuvos-Lenkijos prekybos sutartis.

Bendrai, Klaipėdos pramoninkų sluoksniuose reiškiamas pageidavimas, kad greičiau užsimegstų ir prekybiniai Lietuvos-Lenkijos santykiai. Klaipėdiečiai jau judino lenkiško miško plukdymo Nemunu klausimą dar prieš keletą metų, kad Lietuva neturėjo jokių santykių su Lenkija. Dabar ir prekybiniams santykiams jau pasiruošta: bereikia sudaryti lietuvių-lenkų prekybos sutartį. Deja, čia ir atsiranda stambus kliūvinys. Mat, ir Lietuva, ir Lenkija su užsieniais prekiauja daugiausia tomis pačiomis prekėmis. Ir lietuviai, ir lenka užsieniams daugiausia parduoda žemės ūkio gaminius, o perka užsieniuose pramonės dirbinius. Todėl vasarą pradėtos Lietuvos-Lenkijos prekybos derybos dar neatnaujintos. Abi šalys šį laiką stengiasi ištirti ir išsiaiškinti kokio masto, kokiomis prekėmis ir kuriuo būdu galės eiti lietuvių-lenkų prekyba. Kalbama, kad jau artimiausiu laiku lietuvių-lenkų prekybos derybos būsiančios atnaujintos.

VDV

Šių dienų Žemaitija. — Būdingas kylančios Žemaičių krašto gerovės vaizdelis. Tvarkingos sodybos palaukėse — Šiaulių apskrityj.

VIENYBĖ

Volume two — BROOKLYN, NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 17, 1938. — Number Forty-two

TAKE IT OR LEAVE IT

I am pleased to report that the presses have not rolled for the last time in the printing plant of Chicago's independent Lithuanian American youth newspaper. Despite the fact that the publication had not made an appearance in almost two months, the time is not yet at hand for the delivery of a funeral oration over the bier of JAUNIMAS.

JAUNIMAS resumed publication with the November 5th issue, explaining, in a front-page editorial statement: "Ever since the first issue of JAUNIMAS we knew that to achieve anything we must first cut down the large costs of having the paper printed elsewhere... About two months ago we stumbled over a splendid chance to purchase the most important and most expensive piece of machinery: a Linotype."

"Now those of you who know something about machinery can hazard a guess at the cost... The initial payment exeeded by far our surplus, so that to make it, we had to sacrifice our budgeted allowances for the next three issues. That is exactly what we did."

JAUNIMAS further explains that this new purchase, plus the acquisition of a few more pieces of machinery "not only makes it possible to resume regular publication, but to complete plans to achieve that long sought goal—entering JAUNIMAS in the weekly field."

I know that the many readers of VIENYBE's English page who subscribed to JAUNIMAS at the behest of this column and who have been writing me for information regarding the various rumors which followed the temporary suspension of that newspaper will now rejoice at the apparent assurance of a brilliant future for the only independent Lithuanian youth publication in the nation.

Incidentally, those who subscribe now for the semimonthly JAUNIMAS, will soon be receiving a weekly newspaper at no additional cost. Annual subscriptions are two dollars.

Chicago Schools May Soon Teach Lithuanian

CHICAGO, Ill.—"Lithuanian language classes will be started in any Chicago Public School wherever 100 students request them." announced Superintendent of Schools Johnson in a letter to Dr. Peter Daužvardis, Lithuanian consul in Chicago.

The sucessful inauguration of French, German, Italian, Polish and other foreign language classes in the Chicago Public Schools prompted the Lithuanians of this city to take steps towards having the Lithuanian language taught in at least one high school where there is a large enrollment of Lithuanian students.

—*Jaunimas.*

ELIZABETHPORT TO SEE BIG RADIO HOUR SHOW THANKSGIVING DAY

Vasiliauskas, Back From Triumphant Concert Tour, Will Star

ELIZABETHPORT, N. J.—Local Lithuanian Americans will have added cause for rejoicing this Thanksgiving Day, November 24, when the Lithuanian Radio Hour of Brooklyn, N. Y. will present an entertainment featuring the most brilliant performers available at Lithuanian Liberty Hall, 267 Second St.

The presentation will be the first of a series of entertainments planned for Lithuanian American communities through out New York and New Jersey.

Singer to Star

Al Vasiliauskas (Wesley), popular young Lithuanian baritone whose voice has thrilled millions of listeners over coast-to-coast radio networks, is now concluding a triumphant concert tour of Canada and the Middle West, and will return in time to be an integral part of the presentation. He will offer a generous portion of his large repertoire of Lithuanian folk songs.

"Du Durniai" Revived

Adam Jezavitas and his inimitable Lithuanian Radio Hour Orchestra will not only accompany the noted singer, but will also provide dance music of the same caliber which has earned for it the enviable reputation which the orchestra enjoys throughout eastern Lithuanian American communities. William Matusevicius, director of the Lithuanian Radio Hour proudly announces that an added feature of the presentation will be K. B. Kraučūnas and Vitalis Bukšnaitis, who will revive once again the comedy-satire team which, while clowning over the air waves during Radio Hour broadcasts under the name of "Du Durniai," won the enthusiastic acclaim of all who heard them.

Tickets Going Fast

Further details of the Thanksgiving Day affair at Liberty Hall in Elizabethport may be heard Tuesday, Thursday and Saturday mornings from station WBNX (1350 klc.). Although tickets are going fast, they may still be obtained by writing to the Lithuanian Radio Hour, 390 Lorimer St., Brooklyn, N. Y. Tickets are 75 cents each.

REBORN LITHUANIA

(Continued from last week)

During these centuries of well-nigh ceaseless warfare, five great figures dominate Lithuanian history: King *Mindaugas* and the *Grand Dukes Gediminas, Algirdas, Kęstutis* and *Vytautas*, who reigned from 1240 to 1430.

It was *Mindaugas* who first united all the Lithuanian tribes. *Gediminas* founded in 1323 *Vilna*, which at once became the capital of the country; he exchanged letters with the Pope, established relations with the Hanseatic Towns, invited foreign scholars, traders, artisans, also Dominican and Franciscan monks to settle in Lithuania. Gediminas refused to become a Christian because he considered his own religion superior to Christianity as practised by the Teutonic Knights. When his daughter Aldona married the Polish King's son, he gave her as dowry 24,000 Polish prisoners of war! He was killed by the first cannon fired in Lithuania, in 1341.

The two sons of Gediminas, *Algirdas* and *Kęstutis*, ruled Lithuania together—Algirdas taking the east and Kęstutis the west. They ruled for 33 years in such brotherly love and loyalty as the world has seldom seen. All their great undertakings were carried out together. While Kęstutis defended the west against the ever aggressive Teutons, Algirdas extended Lithuanian conquests eastward until he reached Moscow which he compelled to pay tribute. Keęstutis is the most romantic and best beloved of all the Lithuanian rulers. Even the German chroniclers called this obdurate pagan a very "knight without fear or reproach." Countless legends cluster around his name. All his days were passed in unceasing strife but he also bent his energies to establish commercial and cultural relations with the countries of the west: among others, he signed a trade agreement with Edward the Third of England. This treaty was the precursor of a later commercial treaty between England and Lithuania in the reign of Queen Elizabeth.

Vytautas, the son of Kęstutis, was the greatest ruler of Lithuania and, with Peter the Great, is considered to have been the greatest statesman Eastern Europe has produced. Under his reign, the Duchy of Lithuania extended to the Black Sea; it was he who conquered the Teutons at Grunwald-Tannenberg. Like his father and grandfather, he invited scholars, craftsmen and merchants to come to Lithuania and gave asylum to the persecuted Jews of Western Europe. The greatest princes of Europe sought his alliance. On the death of their King, Wenceslas, the Husite Bohemians offered him their crown: he accepted it, and sent his cousin Kaributas as viceroy. Through Kaributas Vytautas ruled Bohemia for several years renouncing the Bohemian crown only after he had made a treaty with the German Emperor Sigismund, brother of the dead Wenceslas. Vytautas became a Christian and with the consent of the Pope was to have been crowned King of Lithuania, in the presence of the Emperor Sigismund and many other great European princes. But although they had promised his envoys safe conduct, the Poles seized his messengers and stole the crown sent by the Pope. It was the last of many treacheries on the part of his cousin, Jogaila, King of Poland. Vytautas, then an old man of 80, died soon after (1430). He left no sons and with his death the greatest days of Lithuania were over.

(To be continued)

GOLDEN ANNIVERSARY—Preparing for the golden anniversary of the Pasadena Tournament of Roses, its 1939 theme is announced in a pretty ceremony here. Heralds Ruth Gifford and Jetsy Posthuma reveal that the theme, "Golden Memories," is most fitting for the 50th year of this world famous New Year's Day floral festival, held in the California city.

Sportsmen and Sports

The football season will soon be over, and with it will come the inevitable deluge of lineups for the mythical perfect Lithuanian American grid team. Almost everybody and his brother seem to have a pet group of Lithuanian American college football stars who must positively be included if the "perfect" All-Lithuanian-American team is to be worthy of serious consideration.

Last year this column, in a moment of weakness, named its choices for such a team, and for over a month was wading knee-deep in objections mailed by furious objectors who voiced their objections so warmly that it is still a surprise to us that our office didn't go up in flames from spontaneous combustion.

This year we're going to let our readers do the selecting of the "Perfect All-Lithuanian-American Football Team." We are going to sit back and let the football fans go right ahead and tear each other into tiny pieces. And we're going to award prizes to the two lineups which most closely resemble the consensus of all who participate in the contest.

VIENYBE's English page will award a first prize of five dollars and a one year's subscription; and a second prize of three dollars and a one year's subscription. In case of ties, duplicate prizes will be awarded. The contest is open to every one; there is no entry fee—you need not even be a reader of VIENYBE to participate.

There are only two requirements: (a) Each contestant may submit only one lineup; (b) All lineups must include only college football players of Lithuanian descent who have played during this season. In the event of a dispute, contestants must be prepared to furnish satisfactory evidence regarding the Lithuanian descent of any member of his submitted lineup.

Lineups will be printed as we get them, and must be submitted to us on or before January 30, 1939. Let's go, football fans!

Port of Klaipėda is Lithuanian by right

WASHINGTON, D. C.—When Klaipeda (Memel) passed into the possession of Lithuania after the war, it was a neglected port, with old equipment dating from the past century, without suitable goods warehouses, without a single elevator, and without refrigerators. In those days it was known only as a timber shipping port—Holzhafen. After its transference to Lithuania, it speedily began to progress in all respects. Today under Lithuania, it has become a valuable Baltic port. Klaipėda (Memel) is economically dependent on Lithuania and from a geographical standpoint is part of Lithuania proper.

It must not be forgotten that Klaipeda (Memel) section was originally part of Lithuania which Germany took during the partitions of Lithuania and Poland in the 18th Century. It may be true that there is a Germanic element in Klaipeda. It is also true that the majority of the people of that section are of Lithuanian stock, Germanized thru various pressures exerted upon them by the German government.

Mr. Hitler has, therefore, no proper claims to that territory: nstead he should see to it that the large element of Lithuanians in Tilsit, Konigsberg and other sections of East Prussia are respected and not bulldozed and even compelled to change their Lithuanian names into German. He could do the right thing by exchanging nationals with Lithuania.

B. Mitchell.

AFTER DELIVERING U.S. GIFT PLANE TO LITHUANIA ŠALTENIS RETURNS

Enthusiastic Reception for Flyer as he Arrives In New York Today After Successful Trip

NEW YORK, N. Y.—Pilot Paul Šaltenis arrived in New York this morning on the Swedish-American liner *Gripsholm* and was greeted at the pier by an enthusiastic reception arranged by the Darius-Girenas Aero Club of New York and the Lithuanian American National Youth League. Mr. Šaltenis was returning from Lithuania, where he had presented to the Šauliai organization, as a gift from Lithuanian Americans, a plane which was purchased with funds collected by the Darius-Girenas Aero Club.

Flyer Feels Fine

Mr. Šaltenis, apparently none the worse for the ocean voyage as well as all the traveling he had done from town to town in Lithuania, assured one and all that he never had felt better. The flyer was anxious to get home to Great Neck, Long Island as soon as possible, and promised to give a detailed description of his activities later. He brought back with him many books, amber gadgets and souvenirs for his friends.

Will be Feted

Lithuanian American communities in New York, New Jersey and Connecticut are already making elaborate preparations to receive Mr. Šaltenis. The Darius-Girenas Aero Club and the Lithuanian American National Youth League will jointly present a reception and dinner in honor of the flyer on November 26th at Alliance Hall in Brooklyn; the Great Neck, Long Island Branch of the Darius-Girenas Club will present a similar affair at Kasmočius' Hall in Great Neck on December 11th. Other communities will announce their dates later.

PRO-CAGE CHAMPS START NEW SEASON

MASPETH, L. I.—The Transfiguration Athletic Club basketball team, which ran up such an amazing string of victories to win first place in the Long Island Pro-Basketball League in the first half and the North Shore Championship last season, has once again begun what appears to be another triumphant season.

The TAC, with a much stronger team this year, is again displaying its perfection at Clinton Hall, Maspeth and Betts Avenues. Games are scheduled with all the leading teams of the east and will be played every Friday evening. As before, the cage performers will be assisted in the entertainment of patrons by a dance orchestra which will give the customers a chance to try their own footwork between periods and after the games.

A special game has been arranged for Thanksgiving Day, November 24th, when the TAC will meet the strong Waterbury Lithuanians basketball club at Clinton Hall.

NEW YORK.—The amount of electric current to be used by the New York World's Fair 1939 during its operation will be equal to that required by a city of 350,000 population.

FIRST AID IN A HIGHWAY ACCIDENT—Highway patrolmen, trained in Red Cross First Aid, shown saving a woman's life through proper care in handling the victim on an improvised stretcher, following a serious automobile accident.

Birute Girls' Club Dance January 14th

BROOKLYN, N. Y.—The Birute Girls' Club of Long Island will present its second annual dance at the Grand Paradise Ballrooms in Brooklyn on January 14th. The club earnestly requests other clubs and organizations to cooperate in an effort to avoid conflicting presentations on that date.

Arrangements are being made to engage the services of one of the finest dance orchestras in the vicinity for this affair. Tickets purchased in advance will be priced at fifty five cents and the admission at the door will be sixty five cents.

This Month in Lithuanian History

NOVEMBER

November 4, 1932—Death of Antanas Vaičiūnas, composer of the "Kritusiems Šauliams" march, and first conductor of the "Šaulių" Organization's chorus.

November 11, 1893—Russians massacred Lithuanians in Kražiai.

November 11, 1851—Birth of Lithuanian patriarch Dr. J. Basanavičius.

November 15, 1919—Last remnants of German army with drew from Lithuania.

November 16, 1899—Death of Dr. Vincas Kudirka, eminent author and composer of the Lithuanian national anthem.

November 20 to 24, 1920—Lithuanians repulse Polish troops at Musnikai and Širvintai. Polish cavalry which succeeded in getting through Lithuanian lines were annihilated.

November 24, 1864—Death of eminent Lithuanian historian, Simanas Daukantas.

Please address all mail concerning this page to the editor, 104-40 117th Street, Richmond Hill, New York. Manuscript should be written on one side of the paper and will not be returned unless accompanied by stamped, self-addressed envelope.

VIENYBĖ

NEPAPRASTAI SEKMINGAS VIENYBĖS BANKIETAS

Apdovanoti Ordinais Vitaitis ir Dr. Vinikas

Jau buvo VIENYBĖJE pranešta, kad pereitą sekmadienį, lapkričio 13 d., gražioje Susivienijimo Salėje, Brooklyne, įvykęs dienraščio VIENYBĖS bankietas, buvo nepaprastai sekmingas, į kurį atsilankė virš 200 publikos. Programa buvo labai įspūdinga įteikiant Lietuvos Valstybės DLK Gedimino ordinus vyriausiam VIENYBĖS redaktoriui *Stasiui E. Vitaičiui* ir SLA sekretoriui bei VIENYBĖS leidėjų bendrovės nariui *Dr. Matui J. Vinikui*. Užsitarnavusiems veikėjams ordinų įteikimo ceremonijos visuomet jaudina Amerikos patriotingus lietuvius tad ir šiuo kartu tos ceremonijos suteikė bankietui nepaprastą nuotaiką.

Baigiant bankieto dalyviams valgyti skanią vakarienę, rengėjų komiteto pirm. ir VIENYBĖS iždininkas, p. K. Buivydas, pradėjo programą, paaiškindamas bankieto tikslą ir perstatė vakaro toastmasteriu advokatą K. R. Jurgėlą, kuris gabiai ir sumaniai vedė programą. Daugelis galėjo pasimokyti, kaip bankieto toastmasteris gali be ilgų kalbų ir nuobodžių aiškinimų programą vesti.

Perstatomas Vienybės štabas

Pirmiausiai pakviestas kalbėti Lietuvių Spaudos Korporacijos pirmininkas Albinas S. Trečiokas, kuris pabrėžė, kad šis bankietas turi tikslo suburti vienybininkus glaudesniam bendradarbiavimui kaip mūsų dienraščio išlaikymui, taip ir tautinei veiklai, todėl bus pravartu bankiete dalyvaujantiems susipažinti su VIENYBĖS štabo personalu ir artimiausiais redakcijos bendradarbiais. Priminęs p. Trečiokas, kad VIENYBĖS štabo personale didelėje didžiumoje yra jaunosios kartos veikėjai, paprašė visus perstatomus atsistoti, kad vienybininkai galėtų su jais susipažinti. Bankiete dalyvaujantiems štabo nariams atsistojant, dalyviai juos sveikino širdingais aplodismentais, būtent:

Vyriausias redaktorius Stasys E. Vitaitis;

Redakcijos štabo nariai: Juozas Grajauskas ir Petras Juknys;

Angliškojo puslapio redaktorius Vitalis Bukšnaitis;

Moterų Pasaulio redaktorė Jieva Trečiokienė;

Tarkos redaktorius Ku Ku—Kazys Kriaučiūnas;

Visų laukiamo ir mėgiamo Drąsiojo Tarzano vertėjas Pijus Bukšnaitis;

Nuolatinis kolumnistas ir seniausias bendradarbis A. B. Strimaitis;

Nuolatinis kolumnistas ir bendradarbis Antanas Alekna;

Nuolatiniai bendradarbiai: Pranė Lapienė ir Vincas J. Vyšnius.

Šiame bankiete nedalyvaujanti Kanados puslapio redaktorė Marija Aukštaitė ir kasdien savo gražiais rašiniais VIENYBĘ puošiantis Vytautas Širvydas.

Priminęs p. Trečiokas, kad ir daugiau yra nuoširdžių VIENYBĖS bendradarbių, kurie savo gražiais ir naudingais raštais paįvairina dienraščio turinį, bet šia proga neįmanoma visus išvardinti, todėl jis išvardijęs tik nuolatinius bendradarbius. Toliaus perstatomas VIENYBĖS administracijos ir spaustuvės štabas, būtent:

Administratorius Juozas Sinitrus;

Gabioji administracijos raštininkė Katriutė Jankiūtė;

Vyriausias spaustuvės technikas Juozas Petrika;

Energingieji linotaipistai-rinkėjai Osvaldas Bagdonas ir Juozas Baironas;

Ekspeditoriai ir spaustuvės darbininkai Jonas Jakulevičius ir Juozas Sandukas;

Vyriausias tvarkdarys ir švaros viršininkas Jonas Žalba.

Supažindinęs VIENYBĖS štabą su bankieto dalyviais, p. Trečiokas kvietė visus vienybininkus dar didesne energija ir glaudesniu bendradarbiavimu gelbėti išlaikyti dienraštį ir prisidėti prie plėtimo tautinės veiklos ir tuo baigė savo kalbą.

Ordinų įteikimo ceremonijos

Sekančiu kalbėtoju pakviestas Lietuvos generalinis konsulas pulk. J. Budrys. Gerb. Konsulas pasveikinęs VIENYBĘ, kaipo seniausį Amerikos lietuvių laikraštį ir pasidžiaugęs jo pastoviai išlaikoma tautine linija, pareiškė, kad jis šia proga turi nepaprasto malonumo įteikti dviem užsitarnavusiems veikėjams Lietuvos Valstybės Prezidento aktu paskirtus DLK Gedimino ordinus, Dr. M. J. Vinikui Rikijo garbės ženklą ir S. E. Vitaičiui Palydo garbės ženklą. Visiems bankieto dalyviams sustojus. Konsulas Budrys prisega ordinus pagerbtiems veikėjams ir juos pasveikina kaipo Gedimino Ordinų Brolijos narius.

Orkestrui vadovaujant, visa publika gieda Lietuvos Himną. Daugelio akyse spindi ašaros, patriotinių jausmų išspaustos. Himno žodžiai: "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia," rodos, ragina kiekvieną jaunuolį siekti kilnių tikslų gyvenime ir dirbti savo tautos labui, kuri anksčiau ar vėliau įvertina veikėjų darbus.

(Bus daugiau)

Reporteris.

AMER. LIET. TAUT. JAUN. S-GOS SUSIRINKIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinio Jaunimo S-gos Centro valdybos susirinkimas įvyksta šį ketvirtadienį, lapkričio 17 d. 8 val. vak. VIENYBĖS įstaigos patalpose.

Valdybos narių dalyvavimas būtinas ir kviečiami atsilankyti prijaučiantieji.

Sekr. P. Juknys.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMO BALIUS

Kaip yra plačiajai visuomenei žinoma, kad kasmet Moterų Vienybė rengia Naujų Metų sutikimo balių. Šie parengimai yra įgyvendinti tradiciniai. Tikslas yra arčiau susipažinti su vietos ir apylinkių lietuviais ir drauge vieningoje lietuviškoje šeimoje sutikti Naujuosius ir praleisti senuosius metus.

Šiais metais Moterų Vienybė irgi rengia didžiulį Naujų Metų sutikimo balių, kuris įvyks Knapp Mansion salėje, 554 Bedford Ave., Brooklyne. Balius įvyks gruodžio 31 d., paskutinę dieną senųjų metų. Baliaus likusis pelnas yra skiriamas labdarybės tikslams.

Moterų Vienybė kviečia visus skaitlingai dalyvauti ir savo atsilankymu prisidėti prie užsibrėžto kilnaus tikslo ir darbo. Šį parengimą manoma surengti vieną iš didžiausių.

Bilietus į bankietą galima gauti pas visas Moterų Vienybės nares.

J. M.

BROOKLYNO LIETUVIŲ RADIJO

Radio Voice of Lithuanians programų vedėjas Jonas Valaitis yra stoties WCNW (1500 klc.) Lietuvių Programų direktorius. Lietuvių programos perdavinėjamos antradienių, ketvirtadienių ir šeštadienių vakarais nuo 5:30 val. vak. Programoms naudojama vėliausia iš Lietuvos muzika, patiekia naujausias žinias, įvairenybes. Girdime ir paskaitininkų.

Jono Valaičio adresas: 676 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y. Tel.: EV. 8-7871. Studio 848 Flatbush Ave., (ties Linden Bld.) Brooklyne. Tel. Ingersol 2-1500, Ingersol 2-6000 ir EV. 8-8888.

NAUJŲ METŲ SUTIKTUVIŲ BALIUS

RENGIA

MOTERŲ VIENYBĖ

KNAPP MANSION SALĖJE
554 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

ŠEŠTADIENĮ,
Gruodžio-Dec. 31

Visas pelnas skiriamas labdarybei

Įžanga $3.50 Pradžia 8 v. v.

RANKDARBIŲ DAILĖS RATELIS

RICHMOND HILL.—Jau treji metai kaip yra čia susiorganizavęs jaunų moterų ir merginų siuvimo, mezgimo ir nėrimo rankdarbių ratelis. Kiekvieną mėnesį renkasi vis naujoje vietoje, susineša darbo ir prie arbatėlės pasikalbėdamos, viena nuo kitos mokosi įvairių rankdarbių. Paskutinis susirinkimas laikytas pas p-lę Albertą Strimaitytę. Dalyvavo: ponia Ona Revukienė, Ona Vizbarienė, M. Carvell, O. Atkočaitienė ir p-lės V. Višinskaitė, Strimaitytė, A. Čižauskaitė, M. Seniškevičiūtė.

Kuomet VIENYBĖ rengs artimoje ateityje bazarą, turėtų užkviesti šio Ratelio veikėjas savo rankdarbius išstatyti parodon, aš manau, kad jos neatsisakytų.

A. B. S.

ANGLIJOS KARALIŲ PAMATYSIME IR NEW YORKE

Anglijos karalius Jurgis VI kalbėdamas parlamentui pareiškė, kad priėmė Amerikos Jungtinių valstybių prezidento Roosevelto kvietimą atlankyti kitais metais Ameriką.

Karalius Jurgis VI lankysis Amerikoje Pasaulinės Parodos metu, aplankys parodą, New Yorką, Washingtoną ir kt. Taigi, turėsime progos pamatyt karalių.

ŠIŲ DIENŲ APSAUGA

Šiame metų laikotarpyje saugumas važiavime keliuose ir gatvėse palieka važiuotojų rankose. Slidumas važiuoti sudaro pavojaus. Nuo slidumo atsitinka nelaimingų atsimušimų į medžius ir įvyksta daug nelaimių. Lai slidus kelias ir jo vaizdas primena vaizdą nelaimės, kuri kiekvieną momentą gali atsitikti.

Ši padėtis liepia mažinti greitį važiavime ir būti daugiau atsargesniam vairuojant prisimenant tą didelį skaičių nelaimingų atsitikimų mūsų miesto gatvėse.

K.

SKAITYKITE IR KITIEMS PATARKITE SKAITYTI VIENYBĘ

MIRĖ

Lapkričio 14 d. mirė Franciška Barzdienė, 24 metų amžiaus. Gyveno 56-10 60th St. Maspeth, L. I.

Bus laidojama lapkričio 17 d. iš Viešpaties Atsimainymo bažnyčios į Kalvarijos kapines. Laidojimo apeigomis rūpinasi graborius M. P. Ballas (Bieliauskas).

PARDAVIMAI

PARSIDUODA nupiginta kaina, tik už $2.700 vienos šeimos gyvenamas medinis namas iš 7 kambarių su maudykle, apšildymu. Su visais baldais ir kartu radijo, skalbiamoji mašina, elektrinis šaldytuvas ir valintuvas. Įmokėjimas grynais pinigais. Pardavimo priežastis—išvažiavimas į kitą miestą.

FRIDAY & LEHMAN,
962 Halsey Str., Brooklyn, N. Y.
(262-272).

Tel. Market 3-5357
Michael Akialis, Jr.
Laidotuvių Direktorius
195 Adams St., Newark, N.J.

Clement Voketaitis
ADVOKATAS
60 COURT STREET,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: Triangle 5-3622
168 GRAND STREET,
Tel.: Evergreen 8-7179

Dr. H. MENDLOWITZ
Perkėlė savo Williamsburgo ofisą į
522 BEDFORD AVE
netoli Taylor St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1312
PRIEMIMO VALANDOS:
nuo 1 val. iki 3 val. p. p.
ir nuo 7 v. vak. iki 8 vak.
FLATBUSH OFISAS:
2220 Avenue J

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

Kiekvienas vienybės šeimos narys turi prisidėti šiuo ar tuo savo dienraščio VIENYBĖS palaikymui.

VINCAS J. DAUNORA
APTIEKORIUS
SVEIKATA — LAIMĖ
TIKRA LIETUVIŠKA APTIEKA
LIETUVIS PAS LIETUVĮ
229 BEDFORD AVE.
KAMPAS NORTH 4TOS GATVĖS
BROOKLYN, NEW YORK

Išėjo iš spaudos naujai pertaisyta ir patobulinta
LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA
Sutaisė ir papildė kun. Dr. J. Starkus
Gramatikoje išdėstyta: Fonetika, Morfologija, Sintaksė. Visos balbos dalys ir pagrindinės rašybos taisyklės Linksniavimas ir asmenavimas. Kirčio mokslas ir rašyba
KAINA NUPIGINTA. TIK $1.00 (DOL.)
Tuojau reikalaukite VIENYBĖS administracijoje
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Kam yra patogu reikalaukite pas Liet. Spaudos B-vės prez. A. S. TREČIOKĄ, 314 WALNUT ST., NEWARK, N. J.

SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
Didelis pasirinkimas geriausių saldainių dėžėse iš Amerikos. Taip pat galite gauti saldainių ir iš LIETUVOS
Namie gaminti ledai (Ice Cream)
Geriausi užkandžiai
ALUS IŠ KRANO IR BONKUTEMIS
JUOZAS GINKUS
495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
EVERGREEN 4 7142

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand St., Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 *Koplyčia Laidotuvėms*

Estate of A. J. VALANTIEJUS
Manager T. FRED. LESEZRE
54-41 72nd STREET, MASPETH, L. I., N. Y.
Telephone NEwton 9-4464

BARRY P. SHALINS
(ŠALINSKAS)
84-02 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 *Koplyčia Laidotuvėms*

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIOS LAIDOTUVĖMS
Tel. EVergreen 8-9770

Phone STagg 2-0783 Night HAvemeyer 8-1158
JOSEPH LE VANDA
NOTARY PUBLIC
337 UNION AVENUE, BROOKLYN, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomuoja automobilius įvairiems reikalams

TARZANAS DRĄSUOLIS

Edgar Rice Burroughs, vertė Pijus Bukšnaitis

26. Bet pataikyti į Tarzaną buvo sunkiau, negu į lekiantį paukštį, — taip vikriai jis lipo į medžius. Ir kol Jeffas prisitaisė šauti trečiu kartu, Tarzanas, su mergina glėbyje, dingo medžių šakose. Jeffas ėmė keikti ir dantimis griežti dėl savo nepasisekimo. Jis pyko ant savęs už skubėjimą.

Aukštai medžiuose Mariutė atsipeikėjo ir pamatė esanti Tarzano glėbyje. "Paleisk mane!" suriko ji piktai. Tarzanas nusijuokė ir atsakė: "Pažiūrėk žemyn ir pasakyk, ar nori, kad tave paleisčiau". Mergina pažiūrėjo per medžių lapus žemyn ir vos neapsvaigo, — taip aukštai ji buvo medžiuose.

Ją nustebino ne tik, kad buvo nunešta aukštai, bet ir nepaprastas šio vyro stiprumas. Sukaupusi visas savo jėgas ji garsiai suriko: "Gelbėkite!" Iš apačios tuoj atsiliepė Jeffas. Tarzanas pasijuto vėl pavojuje, nes merginos balsas pasiekė ir šauks pagelbos.

Nelaimei, Mariutės riksmą girdėjo ne tik vienas Jeffas. Toliau džiunglėse tą riksmą išgirdo vienas Zambės giminės žvalgas, ieškantis aukų savo dievaičiui. Šis laukinis labai nudžiugo, išgirdęs tą riksmą. Pagauti aukai moterišką bus tikra naujanybė jų žmonėms ir didesnė garbė dievaičiui.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame VIENYBĖS numeryje